

FUTBOL

Esport practicat a l'aire lliure entre dos equips d'onze jugadors cadascun amb la finalitat d'introduir una pilota, impulsada bàsicament amb els peus, a la porteria de l'equip contrari.

Es considera l'esport més popular del món, atès que hi juguen més de 250 milions de persones a més de 200 països. La història del futbol modern comença a Anglaterra, on The Football Association en va fer el primer reglament l'any 1863. Però els seus orígens són molt més antics. Se sap que a la Xina ja es practicava un joc similar fa milers d'anys.

Un partit de futbol es juga en dues parts de 45 minuts separades per un descans de 15. El terreny de joc, normalment de gespa, està dividit en dues parts iguals. Té una longitud de 90 a 120 m i una amplada de 45 a 90 m. A la part central dels laterals menors se situen les porteries. Davant cada porteria es dibuixen les àrees de meta i de penal. A 11 m del centre de la porteria es troba el punt de penal des d'on es llancen els penals, la falta més greu amb què un equip pot ser castigat.

Cada jugador té assignada una missió particular, segons la posició que ocupa damunt el terreny de joc. Només el porter està autoritzat a tocar la pilota amb les mans dins la seva àrea de penal. L'objectiu dels altres deu jugadors és introduir la pilota dins la porteria de l'equip contrari. Cada partit és dirigit per un àrbitre, acompanyat per dos auxiliars de banda i un quart àrbitre que, des de fora del camp de joc, controla els canvis de jugadors i l'activitat de les banquetes.

FUTBOL

GT
Gabinet de
Terminologia

G CONSELLERIA
O CULTURA,
I PARTICIPACIÓ
B ESPORTS

ariet; davanter -a centre / ariete; delantero centro / centre forward; front striker. Davanter situat al centre de la línia d'atac que té la funció de rematar les jugades d'atac i d'obrir i trencar la defensa contrària.

banderó de l'àrbitre assistent / banderín del árbitro asistente / assistant referee's flag. Banderó amb què un àrbitre assistent indica determinades accions del joc.

barret / sombrero / hat. Driblatge en què el jugador fa passar la pilota per damunt un adversari.

bicicleta / bicicleta / fr. bicyclette. Driblatge en què el jugador passa una cama per damunt la pilota sense tocar-la i se l'enduu amb el peu de la cama contrària.

blocar / blocar / to catch. Aturar la pilota, un porter, amb les mans o els braços subjectant-la fortament contra el cos.

bombar / bombear / to lob. Llançar la pilota en sentit ascendent, de manera que descrigui una paràbola pronunciada.

calça; mitja / media / soccer hose; stocking. Calçetí llarg de cotó de l'equipament d'un futbolista que arriba fins al genoll.

canyellera / espinillera / leg guard; shin guard. Peça protectora de l'equip d'un jugador, generalment de plàstic dur, que cobreix la part anterior de la cama des de la bota fins al començament del genoll.

càrrega / carga / charge. Acció consistent a escometre lateralment un jugador amb l'espatlla, amb l'objectiu de desequilibrar-lo i prendre-li la pilota.

centrada / centro / centre. Acció de passar la pilota des d'una banda del camp de joc fins a l'àrea de la porteria contrària.

cessió / dejada; relevo / pass. Acció de deixar una pilota morta perquè la remati un company d'equip.

cop de peu / punterazo / kick with the toe. Cop pegat a la pilota amb la punta del peu.

córner / córner / corner. Acció d'un jugador consistent a fer sortir la pilota del camp de joc per la línia de fons pròpia.

creuar / cruzar / fr. croiser. Pegar, un jugador, a la pilota de manera que descrigui una trajectòria obliqua.

de sobrebot / a bote pronto / fr. demi-volée. Manera de xutar la pilota immediatament després d'haver rebotat en terra, tot just quan comença a enlairar-se.

defensa / defensa / defence. Acció que emprèn un equip o un jugador per frenar l'atac de l'equip o del jugador que té el control de la pilota.

defensa / defensa / back. Cadascun dels jugadors que formen part de la línia defensiva.

dretà -ana / diestro / right-footed. Dit del jugador que usa el peu dret per xutar.

encaixar / encajar / to concede. Rebre un gol.

entrenament / entreno; entrenamiento / coaching; training. Conjunt de pràctiques de preparació d'un esportista basades en una repetició cíclica programada d'exercicis i períodes de

recuperació que s'utilitza per aconseguir el màxim rendiment en una competició.

esmoreïment / amortiguamiento / trap. Acció de controlar la pilota amb el peu, la cama, el pit o el cap, acompanyant-la fins a deixar-la inerta.

esquerrà -ana / zurdo / left-footed. Dit del jugador que usa el peu esquerre per xutar.

finta / finta / fake. Moviment d'un jugador amb la intenció de descollocar l'adversari que el marca per poder avançar.

fora de joc; orsai / fuera de juego; orsai / offside. Situació d'un jugador en camp contrari més a prop de la línia de gol contrària que no pas de la pilota en joc, excepte si hi ha dos adversaris encara més a prop que ell de la mateixa línia de gol.

fossat / foso / pit. Excavació que circumda un camp de joc per evitar que els espectadors hi accedeixin.

golejar / golear / to score a lot of goals. Marcar molts gols a l'altre equip en un partit.

línia d'atac; línia davantera; davantera / línea de ataque; línea delantera / forward line. Línia formada pels jugadors que actuen a la zona més propera a la porteria contrària, amb funcions preferentment ofensives.

línia de fons / línea de fondo / end line. Cadascuna de les dues línies que delimiten la llargada d'un camp de joc.

línia defensiva; línia de defenses / línea de defensa; línea defensiva / back line. Línia formada pels jugadors que actuen a la zona més pròxima a la pròpia porteria, amb funcions preferentment defensives.

llançament / lanzamiento / kick; throw. Acció i efecte de posar la pilota en joc amb el peu o amb la mà.

lleï de l'avantatge / ley de la ventaja / advantage rule. Norma implícita que permet a l'àrbitre no interrompre el joc quan un atacant és objecte de falta però ell o el seu equip continua en una posició favorable per jugar la pilota.

marcatge / marcaje / marking. Acció i efecte d'un jugador o un conjunt de jugadors de seguir de prop els moviments d'un o més adversaris per impedir-los al màxim la participació en les accions ofensives del seu equip.

migcampista; mig; centrecampista; mig volant / centro-campista; medio / linkman. Jugador que actua preferentment en la zona compresa entre la línia defensiva i la línia davantera.

mitjana de gols / porcentaje de goles; promedio de tantos / goal-average. Procediment matemàtic utilitzat per desfer un empat entre dos o més equips amb els mateixos punts en la classificació d'una lliga, a partir del nombre de gols marcats i el nombre de gols rebuts.

mitjapunta / media punta / half spearhead. Jugador situat en una posició intermèdia entre la línia davantera i la línia de migcampistes.

passada / pase / pass. Acció i efecte de fer arribar la pilota amb el cap o el peu a un company d'equip.

penal / penalti / penalty. Càstig imposat a un equip pel qual l'equip contrari llança la pilota, des del punt de penal cap a la porteria de l'equip infractor, sense altra intervenció defensiva que la del porter.

pentinar la pilota / peinar la pelota / fr. dévier le ballon de la tête. Pegar suaument a la pilota amb el cap amb l'objectiu de desviar-la lleugerament o d'allargar-ne la trajectòria.

permutació / permuta / switch. Intercanvi de les posicions dels jugadors d'un mateix equip.

pilota dividida / balón dividido / contested ball. Pilota que, en un moment donat, es troba en una posició intermèdia entre jugadors dels dos equips, que no pertany a cap dels dos, i tots dos lluiten per controlar-la.

pitxitxi; màxim -a goleador -a / máximo goleador; pichichi / highest goal scorer; top goal-scorer. Jugador que marca més gols en un equip o en un campionat.

pressió / presión; pressing / pressing. Acció defensiva en què es marca molt estretament els adversaris, per impedir-los que estructurin el joc d'atac ordenadament.

pujada / subida / attack up the field. Moviment endavant d'una línia de jugadors durant un contraatac.

puntada de peu / puntapié / kick. Cop antireglamentari en què el jugador pega a l'adversari amb el peu.

rebuig; refús / despeje / clearance. Acció i efecte de rebutjar.

rebutjar; refusar / despejar / to clear. Allunyar la pilota de la zona pròxima a la porteria per neutralitzar una acció ofensiva de l'equip atacant.

regateig; driblatge / dribling; regate / dribble. Acció d'un jugador d'esquivar les escomeses dels contraris mentre avança amb la pilota, sense perdre'n el control.

rematada; tir a porteria / remate; tiro a portería / kick at goal. Acció d'acabar una jugada d'atac llançant la pilota amb el peu o amb el cap en direcció a la porteria contrària.

replegament / repliegue / fr. repli. Acció i efecte d'un equip de fer retrocedir la línia davantera i la línia de mitjos cap a la línia defensiva per tal de dur a terme un moviment tàctic defensiu.

represa del joc / reanudación del juego / restart of game. Acció de reprendre el joc després d'una interrupció.

servei de banda / saque de banda / throw-in. Servei que consisteix a llançar la pilota amb les mans per damunt el cap des del lloc de darrere la línia de banda per on ha sortit la pilota.

servei de córner / saque de esquina / corner kick. Servei favorable a l'equip atacant com a conseqüència d'un córner, que s'efectua des de la intersecció de la línia de banda amb la línia de fons del costat on ha sortit a fora la pilota.

servei de porteria; servei de meta / saque de puerta; saque de meta / goal kick. Servei favorable a l'equip defensor, que s'efectua des de l'àrea de meta, amb l'obligació de sobrepassar l'àrea de penal, quan la pilota ha sortit per la línia de fons tocada en darrer lloc per un jugador de l'equip atacant.

servir / sacar / to throw-in. Fer l'acció de posar la pilota en joc.

sorteig / sorteo / toss. Acció de l'àrbitre de decidir per sort abans del començament d'un partit a quin equip correspon l'elecció de camp.

tac / taco / stud. Cadascuna de les petites peces cilíndriques de cautxú o alumini muntades a la sola de la bota, que serveixen per augmentar l'adherència del calçat al camp de joc.

tallada; intercepció / corte; interceptación / interception. Acció i efecte d'interceptar la pilota.

tancar-se amb balda; replegar-se; tancar línies / cerrar líneas; hacer el cerrojo; jugar al cerrojo / to withdraw. Fer retrocedir, un equip, la línia davantera i la línia de mitjos cap a la línia defensiva per tal de dur a terme un moviment tàctic defensiu.

tanda de penals; sèrie de penals / serie de penaltis / penalty kicks. Sèrie de cinc llançaments de penal efectuats alternativament des del punt de penal per jugadors diferents de cada equip contra el porter contrari, amb la finalitat de desfer un empat en una eliminatòria o una final una vegada exhaurit el temps de joc, generalment després d'una pròrroga.

temps de descompte; temps afegit / tiempo de descuento / added time. Període de temps suplementari als 45 minuts de cada part, equivalent al temps total perdut com a conseqüència de les diverses interrupcions momentànies del joc.

teva-meva; paret / pared; uno-dos / give and go; wall pass. Successió d'accions en què un jugador passa la pilota a un company d'equip, supera un jugador contrari i torna a rebre la pilota.

tir lliure / golpe franco; tiro libre / free kick. Llançament concedit a un equip per sancionar una falta de l'adversari.

tisora / tijera / scissors kick. Rematada de la pilota en què el jugador, a l'aire, simula que pega a la pilota amb un peu, però la xuta amb l'altre, amb un moviment de cames que recorda el d'unes tisores.

toc de pilota / toque de balón / feel of the ball. Acció d'impulsar suaument la pilota amb el peu o amb el cap.

triple; hat-trick / triplete; hat trick / hat trick. Acció i efecte d'un jugador d'aconseguir marcar tres gols en un mateix partit.

túnel de vestidors / túnel de vestuarios / tunnel to the dressing room. Pas, generalment subterrani, que uneix els vestidors amb el camp de joc per protegir els participants en un partit en sortir al camp i en entrar als vestidors.

volant / volante / winger. Cadascun dels dos migcampistes situats als extrems.

xandall / chándal / sweat suit; training suit. Conjunt de dues peces de l'equip d'un jugador, compost de jersei i calçons, que s'utilitza per entrenar-se.

xilena / chilena / bicycle kick; overhead volley. Tisora efectuada d'esquena a la porteria i amb el cos en posició quasi horitzontal.

xiulet / silbato / whistle. Instrument que produeix un so agut i continu, utilitzat per l'àrbitre per assenyalar les infraccions comeses durant el joc, l'inici i el final dels períodes de temps, l'execució de llançaments, etc.